

Hof van Beroep Gent, arrest van 1 februari 2012

Bevoegdheidsbeding – Internationale bevoegdheid – Artikel 23 Brussel I Verordening – Taal van de bestemming

Clause de jurisdiction – Compétence internationale – Article 23 règlement Bruxelles I – Langue du destinataire

Voorzitter: de h. Dursin

Advocaten: mrs. De Meulemeester en De Buck

Een bevoegdheidsbeding in de factuurvoorwaarden is niet tegenwerpelijk aan de buitenlandse geadresseerde van de factuur wanneer zij niet is gesteld in een taal die de geadresseerde machtig is, ook al bestonden tussen de partijen regelmatige handelsrelaties.

D. De B. t/ Vennootschap naar Duits recht GmbH H.-G.

Beoordeling

[...]

2. De vordering van De B. – die zijn woonplaats in België heeft – zoals ingeleid voor de eerste rechter, strekte ertoe H. – een vennootschap naar Duits recht, waarvan de zetel gevestigd is in Aarbergen (Duitsland) – te horen veroordelen tot betaling van een onbetaald gebleven saldo wegens facturen voor levering van goederen aan H.

[...]

4. Wanneer de partijen, van wie er ten minste één woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van de geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, is dit gerecht of zijn de gerechten van deze lidstaat bevoegd (art. 23.1 EEX-Verordening). Deze overeenkomst tot aanwijzing van een gerecht wordt gesloten:

- hetzij bij een schriftelijke overeenkomst of bij een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst;
- hetzij in een vorm die wordt toegelaten door de handelwijzen die tussen partijen gebruikelijk zijn geworden;
- hetzij in de internationale handel, in een vorm die overeenstemt met een gewoonte waarvan de partijen op de hoogte zijn of hadden behoren te zijn en die in de internationale handel algemeen bekend is en door partijen bij dergelijke overeenkomsten in de betrokken handelsbranche doorgaans in acht wordt genomen.

4.1. Er ligt geen schriftelijke overeenkomst voor, noch een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst, waarin de rechter van een lidstaat wordt aangewezen.

Volgens De B. is een overeenkomst tot aanwijzing van de Belgische rechtbanken tot stand gekomen ingevolge de aanvaarding door H. van de voorwaarden, vermeld onderaan zijn facturen, waarin een bevoegdheidsbeding is opgenomen. Hij wijst erop dat de partijen een handelsrelatie onderhielden gedurende een periode van ongeveer een jaar, dat dezelfde voorwaarden steeds op de facturen voorkwamen en dat H. ze nooit geprotesteerd heeft.

De tekst, in kleine letters aangebracht onderaan op de voorzijde van de facturen waarop de vordering betrekking heeft, luidt als volgt: “Algemene verkoopsvoorwaarden. – Alle facturen dienen contant betaald te worden te K. Eventuele klachten dienen binnen de 48 uur geuit te worden om ontvankelijk te zijn. Elke niet-contante betaling brengt van rechtswege en zonder enige aanmaningen interest mee van 12%. Ingeval één maand ingebreke gebleven wordt met de betaling, wordt overeenkomstig art. 1226 BW het factuurbedrag automatisch verhoogd met 15%. In geval van betwisting of niet-betaling is het Vrederecht te Zomergem en zijn de Rechtbanken te Gent alleen bevoegd; evenwel behoudt de verkoper zich het recht voor te dagvaarden op iedere andere plaats door de wet toegelaten. De goederen blijven eigendom van de verkoper tot de volledige betaling van de factuur”.

4.2. Het akkoord dat volgens art. 23.1 EEX-Verordening (voorheen art. 17 EEX-Verdrag) tussen partijen moet bestaan tot aanwijzing van een bevoegde rechter, kan niet worden afgeleid uit het uitblijven van elke reactie op het ontvangen, na het sluiten van het contract zelf, van een factuur of van algemene voorwaarden, waarin een forumbeding is opgenomen, noch uit de uitvoering van de overeenkomst. Dit is nochtans anders en er kan aangenomen worden dat aan het vereiste van art. 23.1 EEX-Verordening wel is voldaan, wanneer uit voorgaande regelmatige handelsbetrekkingen kan worden afgeleid dat de wederpartij het forumbeding op de facturen kende en aanvaardde.

Volgens De B. zelf dateren de eerste contacten tussen partijen van 13 juli 2004 en stelde hij op 14 juli 2004 een offerte op, die leidde tot een eerste bestelling. De facturen die het voorwerp uitmaken van de betwisting, werden opgesteld tussen 30 juli 2004 en 28 februari 2005. Volgens het eigen overzicht van De B. was de eerste factuur – wat de hoofdsom betreft – pas volledig betaald op 30 november 2004. H. voert aan dat er geen overeenkomst is geweest tussenhaar en De B. Onder verwijzing naar stukken uit haar boekhouding verklaart zij geen enkele betaling te hebben uitgevoerd aan De B. Zij voert aan dat de bestellingen werden geplaatst door haar zaakvoerder N. in eigen naam, die ook de door De B. in rekening gebrachte betalingen uitvoerde. Zonder, in het raam van de beoordeling van de rechtsmacht, uitspraak te doen over deze betwistingen ten gronde, stelt het hof vast dat De B. niet aantoonde dat de aanvaarding door H. van het forumbeding kan worden afgeleid uit regelmatige handelsbetrekkingen, voorafgaand aan die waarop de betwisting betrekking heeft en waarbij dit forumbeding telkens op dezelfde wijze werd vermeld. Er kan slechts sprake zijn van *gebruikelijke handelwijzen* wanneer een courante handelsrelatie bestaat tussen partijen die de betreffende handelwijze voldoende lang toepassen om verplichtingen in de toekomst te scheppen. Het blijkt niet dat dit tussen partijen het geval was.

4.3. De B. legt een groot aantal stavingstukken voor. Deze stukken bevestigen dat de handelsrelatie die tussen partijen – of volgens H. tussen de heren De B. en N. – heeft bestaan, uitsluitend in de Duitse taal verliep. Dit was ook het geval voor de omschrijving van de goederen op de facturen. De algemene voorwaarden, waarvan het forumbeding deel uitmaakt, waren daarentegen – uitsluitend – in het Nederlands gesteld. H. beweert dat zij – aangenomen mag worden dat daarmee de persoon of personen worden bedoeld die bevoegd waren om namens haar op te treden – geen Nederlands kent. Het tegendeel toont De B. niet aan. Dit kan

niet besloten worden uit het loutere feit dat Nederlands en Duits “zowel qua vorm als qua inhoud en uitspraak veel gelijkenissen” vertonen. Een beding kan slechts een voorwaarde van de overeenkomst zijn, wanneer daarover wilsovereenstemming is tot stand gekomen tussen de partijen. Het is moeilijk vol te houden dat wilsovereenstemming zou kunnen worden bereikt over de inhoud van een beding dat niet is opgesteld in de taal van de handelsrelaties, maar in een andere taal, die een van de partijen niet kent.

Uit de omstandigheid dat H. zelf niet het initiatief nam om een vertaling te verkrijgen van de betreffende tekst, kan De B. evenmin een argument putten. In de mate dat de relaties volledig in het Duits verliepen, mocht H. er redelijkerwijze van uitgaan dat deze niet in het Duits gestelde tekst zonder belang was voor de handelsrelatie.

4.4. De B. toont evenmin aan dat de vermelding van een forumbeding op de factuur, zonder enige voorafgaande mededeling, overeenstemt met een gewoonte, die geldt *in de branche van de internationale handel*, waarin de partijen werkzaam zijn en dat H. dit gebruik kende of geacht werd te kennen.

De B. kan er in dit verband niet mee volstaan te verwijzen naar de bewijskracht van de factuur en de factuurvoorwaarden in geval van stilzwijgende aanvaarding ervan naar Belgisch handelsrecht, of in algemene termen aan te voeren dat het in de internationale handel gebruikelijk zou zijn standaardvoorwaarden op te nemen in algemene factuurvoorwaarden. Hij reikt geen enkel gegeven aan waaruit zou kunnen worden besloten dat de door hem toegepaste handelwijze doorgaans in acht genomen wordt in zijn handelsbranche, *noch dat H. daarvan op de hoogte was of moest zijn*.

4.5. Uit de bovenstaande overwegingen besluit het hof dat de Belgische rechtbanken geen rechtsmacht kunnen putten om kennis te nemen van het geschil tussen partijen uit een overeenkomst tot aanwijzing van een rechter op grond van art. 23.1 van de EXX-Verordening.

[...]

